

N:o 219.

Af herr W. Wester, om ombildning af treklassiga läroverket i Engelholm till lägre allmänt läroverk med fyra ämneslärare.

Uti Kongl. Maj:ts till Riksdagen aflemnade proposition den 7 sistlidne februari, angående ändrade bestämmelser med afseende på de allmänna läroverken och pedagogierna, föreslås bland annat, att treklassiga allmänna läroverket i Engelholm må ombildas till lägre allmänt läroverk med 3 ämneslärare och sådan organisation, som i statsrådsprotokollet angifvits.

Utaf de vid den kongl. propositionen fogade bilagor inhemtas, att uti Engelholms läroverk, som vid början af höstterminen 1889 hade 64 lärjungar, sedan 1879 har lästs på dels 4 dels 5 klasser; att detta läroverk i afseende å lärjungeantalet och utsträckningen af undervisningen är minst sagdt likställt med läroverken i Falköping och Varberg, hvilka enligt förslaget skola ombildas till lägre allmänna läroverk med 4 ämneslärare; samt att läroverket i Engelholm vid höstterminen 1889 hade flere lärjungar än 6 af nuvarande 5-klassiga läroverk.

Då härtill kommer, att om, såsom föreslaget är, enklassiga pedagogien i Laholm varder indragen, antagligen åtskilliga ynglingar från norra delen af Bjäre härad och möjligen äfven från södra Halland skola söka inträde uti Engelholms läroverk; äfvensom att i anseende till numera förefintlig trängsel uti Helsingborgs läroverks lägre klasser är att förvänta tillströmning till Engelholms läroverk från den söder om staden belägna landsbygd, hvars kunskapssökande ynglingar hittills allmänt skickats till Helsingborg — torde med fullt skäl kunna framhållas, att läroverket i Engelholm bör utvidgas och att dess ombildande till 5-klassigt läroverk snart skall befinnas vara af behovet påkalladt.

Bih. till Riksd. Prot. 1890. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 40 Häft.

Bilagda utdrag af Engelholms stadsfullmäktiges protokoll för den 10 och de af stadsfullmäktige utsedde komiterades utlåtande af den 11 i denna månad innehålla ytterligare skäl för läroverkets utvidgande; och tillåter jag mig dertill hänvisa med upplysning, att det i Engelholm uppförda läroverks-hus innehåller stora, ljusa och fullt tidsenliga lokaler, för undervisning i 5 klasser, tillika med sollennitetssal och bostadslägenhet åt rektor.

På grund af hvad nu anförts och visats ber jag vördsamt få föreslå,

att Riksdagen måtte besluta, att treklassiga allmänna läroverket uti Engelholm må ombildas till lägre allmänt läroverk med 4 ämneslärare under vilkor, att staden åtager sig att tillhandahålla erforderliga och lämpliga undervisningslokaler och bostad eller hyresersättning åt rektor; samt att såsom följd häraf staten för Engelholms läroverk, hvilken nu är föreslagen till 9,150 kronor för år, må ökas med det belopp, som erfordras till aflöning åt en adjunkt.

Om remiss till vederbörligt utskott anhålles.

Stockholm den 14 mars 1890.

Wilh. Wester.

Häruti instämmer

Olof Andersson
i Lyckorna.

Afskrift.

Bil I.

Utdrag af protokoll, hållet vid stadsfullmäktiges i Engelholm sammanträde den 10 mars 1890.

§ 20.

Då, sedan regeringens proposition till Riksdagen i läroverksfrågan här blifvit känd, allmänt uttalats den mening, att härvarande läroverk borde ut-

vidgas till femklassigt eller åtminstone få räknas bland deras antal, som fått sig fyra ämneslärare anslagna, hade stadsfullmäktige sammankallats för att afhandla, huruvida ej lämpligt vore att i berörda hänseende nu göra en hemställan.

Efter öfverläggning beslöto fullmäktige enhälligt att hos stadens riksdagsman, herr häradshöfdingen m. m. W. Wester, hemställa, det han måtte väcka motion derom, att läroverket härstädes uppflyttas till femklassigt eller, om detta för närvarande ej låter sig göra, detsamma måtte få en fjerde ämneslärare. Som skäl härför framhölls, att staden under en följd af år aflönat en extra lärare vid läroverket samt att ett så stort läroverkshus blifvit uppfördt, att detta gifver rikligt utrymme för fem klassers undervisning. Och beslöto fullmäktige uppdraga åt en komité om fem personer att närmare utveckla skälen för den ifrågasatta utvidgningen samt denna utredning jemte utdrag af detta protokoll till stadens riksdagsman insända.

Till ledamöter af denna komité valdes herr kontraktsprosten Fr. Kock, rektor A. Th. Oseén, borgmästaren Carl H. Bergman, bokhandlaren J. P. Killberg och grosshandlaren C. A. Carlsson.

Som ofvan
enligt uppdrag
Carl Lind.

Justeradt:

C. A. Carlsson.

Rätt utdraget: intygar,

ex officio
Gust. Paulsson.

Uppläst offentligen å rådhuset i Engelholm den 11 mars 1890, intygar:

ex officio
Gust. Paulsson.
Stadsfullmäktiges i Engelholm
sekreterare.

Likheten med originalet intyga:

Joh. A. Granstedt.

Wilh. Rothstein.

Afskrift.

Bil. II.

Af herrar stadsfullmäktige i Engelholm utsedde att närmare utveckla de skäl, som förefinnas för det vid fullmäktiges sammanträde den 10 dennes fattade beslut, att hos stadens riksdagsfullmäktige, herr häradshöfdingen m. m. W. Wester, hemställa, det han täcktes vid innevarande riksdag väcka motion om Engelholms allmänna läroverks utvidgning till femklassigt allmänt läroverk eller åtminstone till lägre allmänt läroverk med fyra ämneslärare, få vi anför följande:

1:o. Att Engelholms allmänna läroverk, som för innevarande termin räknar samma antal lärjungar som förliden hösttermin, och som då till lärjungeantalet öfverträffade alla likartade och flere femklassiga läroverk i riket, redan under närvarande form kräfver ökad antal lärare.

I den å pag. 84 i kongl. propositionen meddelade uppgiften om antalet lärjungar vid de lägre treklassiga läroverken, två- och enklassiga pedagogierna och ett enskildt läroverk visar sig, att Engelholms läroverk med tre ämneslärare under höstterminen 1889 hade flere lärjungar än något annat å samma tabell framställt läroverk, hvarvid dock flera bland de andra voro försedde med extra lärare. Jemföres åter Engelholms läroverks lärjungeantal under samma termin med de å pag. 83 anförda femklassiga läroverks lärjungeantal, vid hvilka läroverk dock sex lärare undervisa, finner man, att Engelholms läroverk eger 64 lärjungar, under det att läroverket i Norrtelje eger 38, i Enköping 49, i Vadstena 57, i Arboga 63 och Oskarshamn 55. Tages åter hänsyn till läroverkskommitténs å pag. 85 och följande i bilagan A meddelade förslag angående kommunalskolor, så finner man å sid. 86 angifvet angående antalet af lärare, att då lärjungeantalet utgör 55—64 borde anställas fyra lärare, och å sid. 87, att treklassiga läroverket i Engelholm, som höstterminen 1886 räknade 42 lärjungar, blifvit föreslaget till kommunalskola med fyra lärare.

Med nuvarande antal och fördelning af lärjungarne: 23 i 1:sta klass, 17 i 2:dra klass, 14 i 3:dje klass och 10 i 4:de klass, kräfvdes både ett till timantalet ökad och mycket ansträngande arbete af lärarne. Så t. ex. undervisar rektor, som är skyldig att läsa 24 timmar i veckan, här hvarje vecka 26 timmar och samundervisning af 2 klasser meddelar rektor 11 timmar i veckan

» » » » en koll. 10 » »
» » » » en » 9 » »

Vid denna samundervisning af 2 klasser är antalet af de 2 klassernas

gemensamt undervisade lärjungar under 7 timmar 40, ett antal, som måste anses för högt, redan då läraren har ett lexlag framför sig, ännu mer, då, som här vanligen är fallet, de olika klasserna hafva olika uppgifter sig förelagda.

2:o. Att det är i hög grad önskligt, att läroverket genom lärarnes ökade antal sättes i stånd att meddela dels fjerde klassens undervisning å båda bildningslinierna dels femte klassens äfvenledes å både klassiska och realbildningslinien.

Antalet lärjungar i fjerde klassen har under nuvarande form utgjort

under höstterminen 1886	6
» vårterminen 1887	6
» höstterminen 1887	5
» vårterminen 1888	5
» höstterminen 1888	9
» vårterminen 1889	8
» höstterminen 1889	10
» vårterminen 1890	10.

Under läsåret 1886—1887 meddelades undervisning å reala linien, under de tre senare åren å latinlinien. Svårigheten, att ej säga omöjligheten att med härvarande lärjungeantal åstadkomma undervisning på begge linierna har gjort att, trots lifliga önskningsar i motsatt rigtning, hvilka uttalats dels af föräldrar och målsmän dels lärjungarne sjelfva, kollegiet vid hvarje läsårs början nödgats bestämma sig för blott endera linien.

Hvad åter önskvärdheten af femte klassens undervisning vidkommer, så vore det för de lärjungar, som härifrån öfvergå till annat läroverk för att der fortsätta studierna, en stor fördel och för de många, som önska få tillhöra läroverket, tills de efter sin konfirmationsundervisning kunna direkt utgå i lifvet, en ännu större att vid läroverket få inhemta det ökade och i viss mån avslutade kunskapsmått, som meddelas i läroverkens femte klass.

3:o. Att staden Engelholm äfven på grund af sitt läge och sina i sanitärt hänseende framstående egenskaper torde kunna påräkna att nu få i fråga om läroverket se det hopp förverkligadt, som inom samhället funnits, allt sedan undervisningen vid läroverket börjat meddelas i dess af staden uppförda, både till det yttre och inre prydliga och ändamålsenliga byggnad.

Omgifven af en mycket bördig nejd, har staden, så länge den egt läroverk, som meddelat ett högre kunskapsmått än folkskolan, årligen från kringliggande landsbygd fått mottaga bildningssökande gossar och flickor. Ty ej blott vid allmänna läroverket utan äfven i de tvenne flickskolor, hvardera

med flera lärarinnor och lärare, som framgångsrikt verka inom samhället, finnas många lärjungar, som hafva sina hem på landet. Dertill torde ock det sunda klimatet i sin mån bidra. Och att Engelholm i detta hänseende intager ett framstående rum, torde vara allmänt känt.

Engelholm den 11 mars 1890.

Carl H. Bergman.

Borgmästare.

C. A. Carlsson.

Stadsfullmäktiges ordförande.

Frans Kock.

Inspektor Scholæ.

J. P. Killberg.

Drätselkammarens ordförande.

A. Th. Oseen.

T. f. rektor vid Engelholms allm. läroverk.

Likheten med originalet intyga:

Joh. A. Granstedt.

Wilh. Rothstein.

N:o 220.

Af herr A. P. Danielson, om Borgholms pedagogis ombildning till lägre allmänt läroverk med tre ämneslärare.

Enär Kongl. Maj:t i sin till Riksdagen afgifna proposition angående ändrade bestämmelser med afseende på de allmänna läroverken och pedagogierna i punkten 6 föreslagit, att bland andra äfven tvåklassiga pedagogien i Borgholm efter nästa läsårs slut må indragas med de ordinarie ämneslärarnes afgång, dock senast den 1 juli 1893, så får jag härmed ödmjukligen framställa ett ändringsyrkande i denna del och som skäl härför anföra följande: